

מעמד מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות

המפקד, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה הוא יום ממלכתי המוקדש להנצחת זכרם של חללי צה"ל והנרצחים בפעולות האיבה. ביום זה אנו מעלים על נס את קריאת ה"הנני" ומסירות נפשם של חיילי צה"ל בסדיר ובמלואים למען הגנה על מדינת ישראל ואת המחיר הכרוך במימוש הזכות הטבעית והמוסרית של עם ישראל להיות חופשי וריבוני בארצו. המעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות בו אנו חוגגים את חירותנו המדינית וחזרתנו אל בימת ההיסטוריה כעם ריבוני במדינתו ובארצו ההיסטורית. העם שבמשך כאלפיים שנים התקיים ללא שלטון עצמי, רובו נכולו מחוץ לאדמת המולדת שלו, וסבל מרדיפות ואפליה, זכה להגשים את חלום הדורות ולשוב לריבונות מדינית וחירות רוחנית, דתית ותרבותית. אחד הנדבכים המרכזיים בחזון הציוני של כינון הקומה הלאומית של עם ישראל, היה שעליו להגן על עצמו באמצעות צבא משלו. צבא שתפקידו לא רק הגנה על אזרחי המדינה אלא הגנה על הרעיון הגדול של הזכות של עם ישראל להיות עם חופשי בארצו.

גם בשנים קודמות נמהלת שמחת החג בעצב המלווה את יום הזיכרון המקדים אותו, והשנה המעבר יהיה חד במיוחד. ציונו של החג תוך כדי לחימה שונה משנה רגילה ומזמן אתגרים רבים. השנה נציין את יום העצמאות לאור המלחמה עם חילים רבים במוצבים ובבסיסים ביום העצמאות עצמו. לפניכם הצעה למעמד מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות אותו ניתן לקיים במעגל שיח או במסדר צבאי. המעמד כולו אורך 20-40 דקות.

מהלך המעמד:

1. מילות פתיחה.
2. תפילת "יזכור" ותפילה לשלום חיילי צה"ל.
3. מעבר מזיכרון לעצמאות: מגש הכסף.
4. סיפור מורשת וגבורה מדורות הלוחמים ביחידה בעבר או במלחמתנו היום.
5. השמעת שיר/ נגינה.
6. הרמת הדגל.
7. מילות סיכום ומעבר ליום העצמאות.
8. שירת התקווה.

מעמד מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות

דברי פתיחה | מוביל המעמד:

חיילים וחילות - אנו נמצאים כעת ברגעי מעבר מיום של אבל ליום של חג. במעמד זה, בין יום הזיכרון ליום העצמאות, בין כאב ההתייחדות עם גבורת הנופלים במאבק לחירות עמנו בארצנו, לבין השמחה על תקומת העם במולדתו, מתאחדים המוני ישראל - בארץ ובתפוצות - ובהם חיילים, לוחמים ובני המשפחות השכולות.

בשנה זו, שבעה חודשים לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, זהו יום מלא שליחות בעודנו נלחמים המתמלא גם בזיכרון הנופלים למען מדינתנו, בחטופים שטרם שבו לחיק משפחותיהם והמפונים שטרם חזרו לביתם.

תפילת "זכור": מוביל המעמד:

לקריאת יזכור הקהל מתבקש לעמוד.

הקראה:

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו הַנִּצְּמָנִים וְהַאֲמִיצִים,
חִילֵי צָבָא-הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לֹחְמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלֹּחֲמִים בְּמַעֲרֻכּוֹת הָעָם,
וְאֲנָשֵׁי קִהְלוֹת הַמּוֹדִיעִין, הַבִּטְחוֹן, הַמְּשֻׁטָּרָה וְשֵׁרוֹת בְּתֵי הַסֵּהָר,
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל מִי שֶׁנִּרְצָחוּ בְּאָרֶץ וּמְחוּצָה לָהּ בְּיַד מְרַצְחִים מְאֻרְגָּנֵי הַטֶּרּוֹר.
יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזַרְעוֹ וְיֵאבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים
וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ
שֶׁל הַנְּסֻפִּים בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.
יְהִי חֲלָלֵי מַעֲרֻכּוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנִּצְחוֹן
חֲתוּמִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דּוֹר.

מעמד מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות

הקראה: תפילה לשלום חיילי צה"ל | מוביל המעמד:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל (ואנשי כחות הבטחון), העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו, מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים, ומן הים הגדול עד לבוא הערב, ביבשה באויר ובים.

יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו נגפים לפנייהם! הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שונאינו תחתיהם, ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב: [1] 'כי ה' אלהיכם ההלך עמכם, להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם, ונאמר: 'אמן'.

מוביל המעמד: ניתן לשבת

מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות | מוביל המעמד:

בכ"ט בנובמבר 1947 הכריזה עצרת האו"ם על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, ולמחרת היום פרצה מלחמת העצמאות.

שלשה שבועות מאוחר יותר פרסם המשורר נתן אלתרמן את השיר "מגש הכסף". שם השיר מתייחס לדברים שאמר חיים ויצמן, מי שיהיה כעבור מספר חדשים נשיאה הראשון של מדינת ישראל: "אין מדינה ניתנת לעם על מגש של כסף".

ואכן, במלחמת העצמאות נהרגו כ-6000 חיילים ואזרחים – 1% מכלל אזרחיה היהודים של מדינת ישראל ביום הקמתה.

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

קריאה: מגש הכסף

אז תשאל האמה, שטופת דמע־וקסם.
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,
יענו לה: אנחנו מגש הכסף

שעליו לך נתנה מדינת־היהודים.
כך יאמרו, ונפלו לרגלה עוטפי־צל.
והשאר יספר בתולדות ישראל.

...והארץ תשקט. עין שמים אודמת
תעמעם לאטה על גבולות עשנים.
ואמה תעמד – קרועת לב אך נושמת... –
לקבל את הנס האחד אין שני...

היא לטקס תכון. היא תקום למול סהר
ועמדה, טרם־יום, עוטה חג ואימה.
אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט־אט יצעדו הם אל מול האמה.

לובשי חל וחגור, וכבדי נעלים,
בנתיב יעלו הם הלוך והחרש.
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום־הפרך ולל קו־האש.

עיפים עד בלי קא, סירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים – –
דם השנים יגשו, ועמדו לבלי־נוע.
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

סיפור מורשת וגבורה: לבחירת היחידה | מוביל המעמד:

במערכה זו שאנו נמצאים בתוכה, התגלה הדור במלא עוצמתו, אחדותו והדרו. בימים אלו נתגלו לעינינו מעשי גבורה רבים – של גברים ונשים, מבוגרים וצעירים, אזרחים וחילים ואנשי כוחות הביטחון שהתיצבו בפני אויב אכזר. חלקם הגנו על יישוביהם, חלקם חשו מבתיהם ביום חג וחלקם הוזעקו מבסיסיהם, ובגלויים של אומץ לב, רעות ודבקות במשימה חרפו נפשם. נשמע סיפור אחד מסיפורים רבים כדי להודות ולהוקיר את גבורתם.

תיאור מורשת של היחידה במלחמות ישראל, מבצעים וקרבות. או לשימושכם תיאור אירוע מורשת צה"ל:

אפשרות א':

אפשרות ב':

אפשרות ג':

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

השמעת שיר: השיר שיבחר יושמע או יבוצע על ידי חילים מהיחידה | אפשרויות:

הלב שלי | מלים ולחן: ישי ריבו

הֵלֵב שְׁלִי נִקְרַע לְשָׁנַיִם
חֲצִיֹּן אָשֵׁם וְחֲצִיֹּן לְשֵׁם שָׁמַיִם
כְּמוֹ סוּכָּה מִן הַיָּם, הַזֹּלֵם
כְּמוֹ תַּפָּחַ שֶׁל מְרִים, פּוֹעֵם
וְאֵין תְּרוּכָה בְּעוֹלָם, לֵלֵב

פְּזָמוֹן:

וְרַק אֶתָּה יָכוֹל, לְהִפְךָ מִסַּפְדֵי לְמַחֵל
לְזַכֵּךְ אֶת הַחוֹל, לְרַכֵּךְ בִּי הַכֹּל

וְרַק אֶתָּה מִבֵּין אֵיךְ לְגַשֵּׁת לֵלֵב שְׁלִי
מִשְׁכֵּךְ כָּל כְּאֵב שְׁבִי
מִרְפֵּא אֶת הַלֵּב

-

וְיֵשׁ עוֹד צָר שְׁמִצִּיק לְצִיאָן
וְאֵין צִיר שְׁיִצְעֵק לְצוֹר
רַק אֲנִי מוֹל יָם שָׁלֵם וְלֵב שְׁבוֹר..

הֵלֵב שְׁלִי נִקְרַע לְשָׁנַיִם
מָה שְׁלֵא רָאֲתָה שְׁכַחָה עַל הַמַּיִם
כְּמוֹ סוּכָּה מִן הַיָּם, הַזֹּלֵם
כְּמוֹ תַּפָּחַ שֶׁל מְרִים, פּוֹעֵם
וְאֵין תְּרוּכָה בְּעוֹלָם

הֵלֵב שְׁלִי מְרִים יָדַיִם
כְּבֹר מוֹעֵד לֹא עוֹמֵד עַל הַרְגָלַיִם
שָׁבֵר כְּלִי שְׁאֵין בּוֹ כְּבֹר מָה
וְהַשְׁמַיִם הֵם לִי חוֹמָה
אֵיךְ אֶעֱבֹר בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבֻשָׁה

פְּזָמוֹן:

וְרַק אֶתָּה יָכוֹל
לְהִפְךָ מִסַּפְדֵי לְמַחֵל
לְזַכֵּךְ אֶת הַחוֹל
לְרַכֵּךְ בִּי הַכֹּל

וְרַק אֶתָּה מִבֵּין אֵיךְ לְגַשֵּׁת לֵלֵב שְׁלִי
מִשְׁכֵּךְ כָּל כְּאֵב שְׁבִי
מִרְפֵּא אֶת הַלֵּב

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

השמעת שיר: השיר שיבחר יושמע או יבוצע על ידי חיילים מהיחידה | אפשרויות:

האמנם | מילים: לאה גולדברג | לחן: חיים ברקני

ופשוטים ופשוטים
הדברים וחיים
ומותר במ לנגוע
ומותר לאהוב
ומותר ומותר לאהוב
את תלכי בשדה לבדך
לא נצרבת בלהט
השרפות בדרכים שסמרו
מאימה ומדם
ובישר לבב שוב
תהיי ענווה ונכנעת
כאחד הדשאים כאחד האדם

האמנם האמנם
עוד יבואו ימים
בסליחה ובחסד
ותלכי בשדה
ותלכי בו כהלך התם
ומחשוף ומחשוף
כף רגלך לטף
בעלי האספסת
או שלפי שיבולים
ידקרוך ותמתק דקירתם
או מטר ישיגך
בעדת טיפותיו הדופקת
על כתפיך חזך צווארך
וראשך רענן
ותלכי בשדה הרטוב
וירחב בך השקט
כאור בשולי הענן
ונשמת ונשמת
את ריחו של התלם
נשום ורגוע
וראית את השמש
בראי השלולית הזהוב

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

השמעת שיר: השיר שיבחר יושמע או יבוצע על ידי חילים מהיחידה | אפשרויות:

אל ארץ צבי | מילים: תלמה אליגן רוז | לחן: דובי אלצר

אל ארץ צבי
אל דבש שדוּתִיָּה
אל הכרמל והמדבר
אל עם אשר לא יחשה
שאת בניו לא יפקיר לזר,
אל ארץ צבי שדמעוּתִיָּה
נושרות על שדה חמניות
שעצבונה וששונה
הם שתי וערב בבגד יומה.

בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה הֵם קָמוּ
וְהָכּוּ בִּקְצֵה הָעוֹלָם
כְּבָנֵי רֶשֶׁף חָשׂוּ הִרְחִיקוּ עוֹף
לְהַשִּׁיב אֶת כְּבוֹד הָאָדָם

אל ארץ צבי
אל דבש שדוּתִיָּה
אל הכרמל והמדבר
אל עם אשר לא יחשה
שאת בניו לא יפקיר לזר,
אל ארץ צבי שבהריה
פועמת עיר מדור לדור
אל ארץ אם לטבורה
קשורים בניה בטוב וברע.

בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה עוֹבְרֵת
בְּשָׂדוֹתֵינוּ רוּחַ שָׂרָב
עֲרֹבָה אֶלְמֶת תִּרְכִּין אֶז רֹאשׁ
עַל אֲשֶׁר עִם שַׁחַר לֹא שָׁב

מעמד מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות

הרמת הדגל | מוביל המעמד:

בספרו "בהלחם ישראל" כתב בן גוריון: "הדגל מגלם את היסוד המאחד, המלכד, הכללי, המשותף וההיסטורי שבמדינה ובאומה. הדגל הציני סימל את שאיפתה של האומה העברית נטולת המדינה – לחירות, לעצמאות ולשוויון ממלכתי במולדת. עם הקמת המדינה הונח יסוד ראשון לחירותה ועצמאותה של האומה העברית בארצה. [...] דגל המדינה יגלם מעכשיו לא שאיפה וחזון – אלא הוויה והתהוות היסטורית חיה וגדלה. [...] עלינו לגם לקבוע את דגל המדינה – שיסמל את אחדות ישראל, יחודו ועתידו העצמאות, שותפות-הגורל של כל הדורות, מקדמות האומה לפני אלפי שנה עד סוף כל הדורות..."

להרמת הדגל והמעבר מיום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה, אל יום העצמאות השבעים ושישה של מדינת ישראל הקהל מתבקש לעמוד. קצינים ונגדים מתבקשים להצדיע.

הרמת הדגל.

מילות סיכום ומעבר | מוביל המעמד:

מדברי דוד בן גוריון ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון בטקס ההשבעה הראשון של חיילי צה"ל: "הקראה: "זכיתם לזכות גדולה – אתם וחיליכם – שרובות ומאות אלפים חיילים ומפקדים מבני ישראל בכל ארצות הגולה – לא זכו לה במשך דורות: לשרת מחדש בצבא ישראל, במולדת ובמדינת ישראל.

בשבועה שנשבעתם עכשיו נצטרפתם לשלטת המצביאים העברים מימי יהושע בן נון, השופטים- הלוחמים והמשחררים, מלכי יהודה וישראל, נחמיה בן חַכְלִיָּה, החשמונאים, גיבורי מלחמת הרומאים, בימי הבית השני ולאחריו. השלטת שנותקה בימי שמעון בר כוכבא ועקיבא בן יוסף – חושלה בימינו מחדש, וצבא ישראל בארצו דרוך שוב לקרב, להילחם על חירות האדמה והמולדת, על קיבוץ גלויות, על בניין נשמות ארצנו, על משמר של שוויון, צדק ושלום לאור חזנם של נביאי ישראל..."

מעמד מעבר מיום היכרון ליום העצמאות

מובל המעמד:

בפקודת היום עם כניסתו לתפקיד הדגיש בפנינו הרמטכ"ל רב אלוף איל זמיר: "צבא ההגנה לישראל לא עמד ב-7 באוקטובר במשימתו. לא נסתיר ולא נכסה. את זעקותיהם של אחינו ואחיותינו, שעמדו על נפשם נישא לעד כצלקת בליבנו. אולם "עם כלביא יקום וכארי יתנשא". מתוך התהומות, חדורי גבורה - קמו אנשינו, קם צבאנו, קמתם אתם והחזרתם מלחמה שעה.

מכאן נשואות פנינו לכיוון אחד - ניצחון והכרעת האויב! זוהי משימתנו, זהו ייעודנו. על אויבינו ששאפו להשמידנו, ששחטו ואנסו, ששרפו וחתפו - ננחית מכת מחץ! "לא נשוב עד כלותם", ולא נשקוט עד שובם של אחינו ממנהרות השבי - זוהי חובתנו המוסרית."

אני מתכבד להזמין את המפקד לשאת דברים לציון המעבר מיום הזכרון ליום העצמאות.

התקווה | מובל המעמד: לשירת התקווה הקהל מתבקש לעמוד, קצינים ונגדים מתבקשים להצדיע.

התקווה:

כָּל עוֹד בְּלֵב פְּנִימָה
נִפְשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפָאֲתֵי מְזָרְח קְדִימָה
עַיִן לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה
עוֹד לֹא אֲבָדָה תְּקוּתָנוּ
הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהִיּוֹת עִם חֲפְשֵׁי בְּאֶרְצָנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם